

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 < 05 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétféli és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 23.

Tíz esztendő a váradai püspöki széken.

Ma tíz esztendeje, hogy dr. Schlauch Lőrincz elfoglalta a váradai püspöki széket.

Mint nagy tudóst, országos hírű szónokot, kiváló politikust, igazi hazafit, jótékony emberbarátot és buzgó, apostoli lelkű főpapot ismerte őt hiréből azelőtt is az egyházmegye papsága és a hivek nagy sokasága; de ettől a naptól kezdve közvetlenül a miénk lett az ő rendkívüli szelleme, az ő nagy lelke.

Működésének tere ezentúl is kiterjedt az egész országra és messze túl annak határain, de mi állottunk hozzá legközelebb, e nagy vidék lakossága érezte legjobban jótékony szívének melegét, mi reánk árasztotta legbővebben dicsőségének sugarait.

A nem rég lefolyt jubileumi ünnepségek fényes napjaiban fokozott mértékben éreztük, hogy mit bírnak mi ő benne.

A gyorsan letűnt tíz évnek alkotásait felsorolni hosszú és felesleges munka lenne. E lapok olvasói ismerik jól.

Csak annak az őszinte óhajtsanak adunk azért kifejezést, hogy érje meg bibornok-püspökünk ez évfordulót sokszor, állandó jó egészségben, az egyházmegye, a város, hivei és papjai boldogítására, örömeire.

Ad multos annos!

Ünneprontók.

— A munkaszünet áthágása. —

A magyar országgyűlés meghozta a törvényt a vasárnapi munkaszünetre és Szent István napjának, mint nemzeti ünnepnek megülésére. Egyes vállalatok, gyárak, sőt itt-ott a hatóság sem nagyon respektálja ezen törvényt. Most is több felszólalást kaptunk az ünneprontók ellen, úgy Nagyváradról mint Biharmegyéből. Ezek közül adjuk a következőket:

Felső-Dernáról írja, levelezőnk: A felső-dernai aszfalt gyárban Szent István király napján ez évben is, éppen úgy, mint az előző esztendőben dolgoztak egész napon át a munkások, sőt még az építés alatt levő nagy kőműven is dolgoztak. Ugy látszik a felső-dernai konzorciumnak minden szabad, ők nem respektálják, a margittai járásbírósnál meg nem akarják tudni a törvényt. Csak így lehet, hogy a tavalyi felszólalás dacára megszentelték a nagy nemzeti ünnepet. A hatóság bizonyára tavaly nem el járt erélyesen az urakból álló társasággal szemben s ezzel lábat adott nekik a további törvénysértésre.

Cséffán is aligha tudja a főszolgabíró és községi előljáróság, hogy a szentesített s így mindenki által tiszteletben tartandó 1891. évi XIII. t. cz. nemzeti ünnepnek minősíti Szent István király napját. Legalább a községben alig látszott meg, hogy szolgabíró és előljáróság is van Cséffán, a nem katolikus lakosság éppen oly lázasan dolgozott, mint bármely más napon. Hordták a buzát, csépeltek, nyomtattak.

A harmadik panaszt **Várad-Velenczéről** kaptuk, a hol rendes szokás, hogy vasárnap délutánként is csak úgy megy a fuvarozás, mint más napokon. Tegnapelőtt, vasárnap ép-

pen a délutáni vecsernye alatt 10—12 teher kocsi vonatott a közúti vasut; azonkívül a Lőblé gyárba szalmás szekérral jártak az utcán, sőt még a város *szekereivel* sem tartják meg az ünnepet. Hol van itt a vasárnapi munkaszünetnek a tiszteletben tartása?

A színház építésének ügye.

— A Bazár-szoros kiszélesítésével. —

Dr. Bulovszky József beküszöntő programbeszédében a legeiső és legsürgősebb teendőnek a színház építésének kérdését jelezte. Kikötésével azonban annak, hogy a színház építése minden körülmények között a Bazár-szoros kiszélesítésével oldandó meg.

És ezen ígéretét komolyan be is akarja váltani az új polgármester. Segítségére van a polgármesternek ebben Rimánóczy Kálmán, aki részletes, tökéletes tervet és költségvetést nyújtott be, amely a legapróbb részletekre terjeszkedik, továbbá az ad hoc bizottság, amely fáradhatlanul tanulmányozta a terveket és költségvetést.

Enek a tanulmánynak az eredménye az a hatalmas, nagyterjedelmű memorandum, a melyet a bizottság elnöke: Bordé Ferenc tanácsnok készített s a melyben aprólékosan ki van fejtve, hogy a régen huzódó kérdés keresztülvihető.

A bizottság vasárnap délelőtt ülést tartott. Jelen voltak: Bordé Ferenc elnök, Rácz Mihály, Guttman József, Sztrill Ferenc, Ifj. Rimánóczy Kálmán, Dús László és Busch Dávid.

Az ülésen Bordé Ferenc felolvasta a memorandumot, a melyet éljenzéssel fogadtak. Dr. Bulovszky József polgármester teg-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A női szem.

Írta: Thury László.

Olyan esendes volt az egész természet mintha elszenvedett volna a tikkasztó melegnyári nap után. A nagy széles levelek mozdulatlanul függtek a vékony ágakon, — gázláng alig lebegve tükröződött vissza a folyó sötét vizében.

Csak Lentey Kálmán szíve háborgott mintha nem találta helyét, mintha forrongó érzelmek szét akarnák vetni a ziháló mellett. Arca lángban égett maga körül türetetlen forróságot érzett mintha izzadnék a lég, — pedig oly enyhe, oly hűvös volt a nyári éjszaka.

De hát miért is mondta volna Deér Giza mindazt: amit ma este elutott neki a korzói sétán, ha nem volna igaz? Talán szeretné őt . . . ?

Bolondság, régi dolog, mily bizalmasan van Sándor Gézával, a fess, elegáns fiúval a kinek szépsége elismert az egész városban. Irigység rosszakarat különben sem beszélhetett belőle hiszen majdnem gyermekkoruk óta ismerik egymást, s az idő jó barátokká fűzte össze őket.

Igaznak kell lenni. Margit nem szereti őt többé.

Oly könnyű valamit bebizonyítani, tényeket találni a melyek világossá teszik. Most már emlékszik mily elragadtatással beszélt Margit mindig a katonákról az uniformisról, hogy dicsérete ezt vagy amaz a tisztet ha összekerül vele. Mint huzódott vissza a ablakból legutóljára is mikor arra ment; nem várta be köszönését sem, s nem tekintett le rá, hűvös sötét szemével mint máskor . . . Deér Giza, Falussy Ilonka és a többi leányok pedig hogy bujkáltak hogy nevetek a függönyök mögött. Gunyeveték volt az, most már világosan áll előtte.

De mégis . . . mégis . . . Hogy tetszhetik neki az a nyurga Wein hadnagy azokkal a savó szemekkel horgas lábakkal? Talán szellemileg? Mennyivel fölülte éri ő magát. Nem. Erről nem is gondolkozik tovább. Hogy igaz, bizonyítják Margitnak saját szavai a mit Giza bizonyosan nem a saját eszéből talált ki:

«Nem szeretem többé! Hagyjatok is már békében: Meguntam az egész dolgot.» Ezt mondta az egész leánytársaság előtt, éppen mikor az ablakból visszahúzódva, Kálmánnak annyi fájdalmat okozott.

Most aztán lecsendesik Kálmán visszanyeri nyugodtságát férfiaságát, lassan a tiszta va-

lóság áll már előtte, nem a zürzavar, most már lehet tennie. Büszkesége feltámad, s mire girbe-gurba utcákon haraérkezik el van határozva; csak a tollat kell a kezébe venni, a többit majd elvégzi a büszke, öntudatos lélek, a mely már maga alá tiporta a hitvány, hiábavaló érzelmeket tápláló szívet.

Mikor reggel Lentey Kálmán hivatalába indult, nyugodtabban mintha egy jó barátjának írta semmi dolgokat, dobta be a levélszekrénybe a következő tartalmu levelét.

«Kedves Gitta! A mint tegnap értesültem ön többé engem nem szeret. Emlékszik-e mint feleltem egykor ama kérdésére szeretni fogom-e mindig? Ez volt feleletem: Mindig míg ön szeretni fog. Ime, most meggyőződhetik róla. Szerehányást nem teszek, hiszen senki sem parancsolhat szívének, s nem tarthatja lánczon, mint rabszolgát. Büszkeségem azonban nem engedi hogy a legcsékélyebb vonzalom is, a melynek most már viszonzatlanul kellene maradnia szívében ön iránt helyt foglaljon. Maradjunk jó ismerősök továbbra is, tegyünk álarcot ne hogy elviselhetlenné tegyük reánk nézve a társadalom gunyját de szünjék meg ábrándokat szöni arra nézve hogy én továbbra is hódoló rabszolgája leszek a ki mindent ad, de semmit sem kap viszonzásul. Isten vele Lentey.

SZÜLŐK
figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
gyermeknek
GZIPÓK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
és kézelők, zsebkendők, harisnyák
a legjobb és megbízhatóbb minőségben, ugyszintén
utazókofferek és esernyők.

ARANYI és ROTH-nál

Nagyvárad, Zöldfa-utca

Áraház 36. sz.

nap már hozzá fogott a nagy munkálat tanulmányozásához; egyttal intézkedett, hogy a kérdést a jogügyi, pénzügyi, szinügyi, szépművészeti és közlekedési szakbizottság egyttés ülésben tárgyalja s e r d á n, augusztus hó 25-én délután 4 órakor.

Továbbá ugyancsak a polgármester felkérte B e ö t h y László főispánt, hogy a u g u s t u s hó 30-ára rendkívüli közgyűlést hívjon egybe, amelyben kitűzik az ügyet a szeptemberi közgyűlésre, hogy az már érdemlegesen tárgyalhassa.

Az ad hoc bizottság javaslata egész terjedelmében a következő:

Tekintetes Tanács!

Az állandó színháznak a Bémer-térre való helyezése tárgyában a Tekintetes Tanács 1897. évi május hó 5-én 7119 sz. a. hozott határozatával tárgyalás alapjául a Ländler Ferenc által 5644/897. sz. a. benyújtott, s a Bazar-szoros kibővítésével kapcsolatosan készített tervezetet fogadta el s ehhez képest megbízást nyertünk, hogy ezen tervezetet a kivihetőség czéljából műszaki, pénzügyi és jogi tekintetekben készítsük elős munkálatainkról jelentésünket mutassuk be.

Ezen megbízás folytán Ländler Ferenc tervezetét f. évi május hó 20-án tartott bizottsági ülésben tárgyalás alá vettük s a kivihetőség szempontjából szükségesnek tartottuk és intézkedtünk.

a) hogy a Bazar-szoros kiszélesítése, a színház elhelyezése, valamint a fedezetet képező ideiglenes Bazar épületre szabályszerű tervezet s ez utóbbi építési költségelőirányzata elkészíttessék.

b) hogy az érdekelt háztulajdonosokkal, nevezetesen Mayr Sándor, Weiszlovits Adolf és neje, Hillinger Lipót és Tóth Ferenc s nejével a tervezet keresztülvitele czéljából szükséges nagyváradi-olaszi-i 374, 375, 375^a, 376, 377 és 377^a számú házak szabadkézből leendő megvétele tárgyában a Tekintetes Törvényhatósági bizottság jóváhagyásától függőleg az egyezség megkötéséig s egyidejűleg a nevezett házak becsértéke megállapítására szolgáló adatok beszerzésének, sőt azok érték szakértői becsű által megállapíttassék.

c) hogy a tervezet keresztülvitele czéljából az érdekelt háztulajdonosok bevonassanak s a költségekhez hozzájáruljanak.

Rimanóczy terve es ajánlata.

A Bazar-szoros kiszélesítése, a színház elhelyezése, valamint az ideiglenes Bazar épület építési költségelőirányzata, s tervezetének elkészítésére Rimanóczy Kálmán bizottsági tag urat kértük fel, ki is a kívánt tervezeteket elkészítvén,

Elérkezett az ősz vége. A barackfa sárga levelei lassu sóhajjal hullottak alá, megérintve a fölkelő nap csókjától. A város utcái elkezdtek élénkülni. Ezelőtt oly boldog volt Kálmán ilyenkor, talán maga az időszak miatt, hiszen soha sem vagyunk olyan nyugodtak mint ősszel látva a természet csendjét, nyugalmát a tiszta átlátszó levegőt a meleg nélküli napsugarát, mely miatt mozaikat csillogtatja a fáknak ezer színűvé vált leveléit. De Kálmánt más is tette ilyenkor boldoggá: Viszontláthatta távoli birtokokról hazatérő Margitját, s évről-évre újból átélte a viszontlátás minden örömet.

Most nem várt senkit. Büszke nemes arcán visszatükröződött az a nyugodtság amely szívében honolt. Megtartott szavát s igyekezett utolsó gyöckérkéjét is kitépni szívéből beteg szerelmének. Oh pedig hányszor felmerült a képe Margitnak előtte, bájosan, kedvesen, hányszor csalogatták csalfa álnok régi bálvány képéhez. Állhatatos maradt s végre feledett Közönyös lett minden iránt kérelmének emléke továbbra is kedves maradt előtte de csak annyira mint előbbi életének kedves epizódjai. Ott állott ismét a korzon s nézte a tarka-barka timeget amint hullámozott fel és alá.

Egyszerre csak nagyott dobbant az a boldos szív, amely mindig gyöngébb lesz, minél inkább haladunk az élet utján, a vér el-

azokat % alatt mellékelte, a felépítésre és az értékesítésre vonatkozó ajánlatával együtt terjesztette be.

Ezen ajánlat és tervezet szerint a Bémer-tér, Fő-utca és Apáca-utczára nyíló következő házak u. m.

Nagyváradi-város közönsége tulajdonát képező olasz-i 373. sz. Schaffrad-féle ház.

Mayr Sándor tulajdonát képező olasz-i 374 sz. ház, Weiszlovits Adolf és neje tulajdonát képező olasz-i 375 sz. ház, Hillinger Lipót tulajdonát képező olasz-i 375^a sz. ház, Mayr Sándor tulajdonát képező olasz-i 376 sz. ház, Tóth Ferenc és neje tulajdonát képező olasz-i 377 és 377^a sz. ház a város közönsége által megvásároltatnék, az ezen telken lévő összes épületek lebontatnának s az ekként nyert területekből

a) a Főutczának a Bazar szoros néven ismert része a jelenlegi 9 méter szélességről 17 méterre szélesíttetik ki;

b) ezen kiszélesített utca határvonalán 87.50 méter hosszú, 24 méter széles egy emeletes ideiglenes Bazar épület építtetik, melyben a csatolt tervezet szerint 26 bolthelyiség, 6 nagyobb (3—5 szobás) lakás, 2 kisebb lakás, 2 házmesteri lakás, fürdőszoba, cseléd szoba s mellékhelyiségekkel felszerelten nyerne elhelyezést, mely épület bérjövödelme fedezné részben s amelyet tőkeamat és törlesztési részlettel s amely épület a befektetett tőke letörlesztése után lebontandó lenne.

c) a színház helyül átadatnék az ideiglenes Bazar épület belső vonalától számított 60 méter széles, 90 méter hosszú terület s ezen helyen a tér közepére építtetnék fel a Fellner és Helmer czég által tervezett színház, mely így 5400 □ méter területű szabad téren állana s a mely terület egyfelől a Bémer-tér által, másfelől a 20 méter széles Apáca-utca által határoltatnék s a mely által el lenne érve, hogy a színházfeljáró szükségszerű magasítása a bérház és posta-utca vonalától befelé rendelkezésre álló területen a Bémer-tér s mellékutczák lényeges felemelése nélkül eszközölhető lesz.

A beadott ajánlat szerint Rimanóczy Kálmán az esetben, ha:

a) a színház építésénél a költségvetésbe I. IX. tétel alatt felvett csoportmunkálatok kivitele a nyilvános árlejtés mellőzésével az előirányzatba felvett egységáron reá bizatik, továbbá ha:

az ajánlathoz csatolt tervezet szerint építendő Bazar épület építése szintén a nyilvános árlejtés mellőzésével reá bizatik s ennek felépítéséért részére 80.000 frt fizettetik s megengedtetik, hogy a fentnevezett épületek lebontása folytán kikerülő s felhasználható kő, téglá, vas, fa, ajtó ablak, kirakat anyagokat az építéshez felhasználhassa, továbbá hogy a színház építésénél az alapzatba a kikerülő jó minőségű téglát beépíthesse,

kezdt benne lüktetni s pirosra festette az arcot. Csak egy pillanatig tartott, a büszke lélek ismét diadalmaskodott, s az előbb elpirosult arc fehéren hidegen, mint a márvány, köszöntötte fel a Margitot.

Csakhogy ha valakinek köszönünk rá kell arra nézni. Kálmán is, igazán akaratlanul ránézett Margitra, s tekintetük egy pillanatra összefonódott. Hosszan a vékony ködfátyoltól nedvesen bágyadtan csillogva néztek fel a Margit sötét szemei a magas, büszke alakra; s e tekintet bűvös erővel behatol a szív közepébe be hatol a lélekig, azt veszi körül hizelgően s attól magától kérdezi meg: «Igaz-e a mit mondtak? Nézd nem szeretlek-e?»

Egy pillanatig tartott az egész. Mikor Margit két lépéssel tovább haladt nem a hideg büszke Hontay Kálmán állt ott többé hanem a régi, a hódoló, a kedves Kálmán, a ki úgy korholja magát: «Hogy is lehettem oly gyenge, oly meggondolatlan, hitelt adni a hitvány szóbeszédnek, hiszen Margit szeret mint régen szeretett, jobban, inkább, mint régen...»

*

Kálmán nem tudta tovább fékezni szívét s másnap rögtön látogatást tett Margitéknál. Mikor aztán egy percze magukra maradtak, megkérdezte.

kötelezte magát, hogy a nevezett telkeken lévő épületeket saját költségén lebontja, a Bazar épületet a telkek átadása idejétől számított egy év alatt a tervezet szerint felépíti s teljesen felszerelve a város közönségének használatába átadja s az átadás napjától évenként 20.000 frt bérjövödelmet a Bazarépület után 10 éven át biztosít, még pedig akként, hogy az esetben, ha a bérjövödelem 20.000 frton felül lesz, a többlet 10 évig mint külön alap kezeltessek — s ha 10 éven belül a bérjövödelem az évi 20.000 frton el nem érné, első sorban ezen alapból fedeztessek a hiány s amennyiben ebből fedezhető nem volna, sajátjából megtéríteni köteles, — ha pedig 10 éven belől kevesebb bevétel elő nem fordulna, az esetleges többlet bevétel a városi pénztár tulajdonába megy át; továbbá kötelezte magát, hogy a színháznál a költségelőirányzat I—IX. tétele alatt felsorolt munkálatokat a nevezett telkek átadásától számított 18 hónapi határidő alatt teljesen elkészíti s befejezi.

Az érdekelt háztulajdonosokkal, nevezetesen Mayr Sándor, Weiszlovits Adolf, Hillinger Lipót, Tóth Ferenc és nejével a kiküldött albizottság a tárgyalásokat befejezte, de elfogadható eredményre ezen tárgyalás csakis Hillinger Lipót és Tóth Ferenc és neje háztulajdonosoknál vezetett, mivel Mayr Sándor és Weiszlovits Adolf házaikért szabad kézből vétel esetén oly magas árakat kívántak, hogy azokat bizottságunk a tárgyalás alapjául sem tartotta elfogadhatónak s az utóbb nevezett két háztulajdonossal a polgármester ur közbejöttével megkísérelt egyezségi tárgyalások sem vezettek eredményre, ennél fogva szükségesnek tartottuk, hogy a megvétel, illetve kisajátítás alá kerülő házak értéke ne csak a házbérjövödelem alapján az 1887 évi XLIV. t. cz. 4 §-a által megállapított módon hanem szakértői becsű alapján is megállapíttassék, mely szakértői becsű fogadásánál mindazon körülmények figyelembe vétettek, a melyek befolyással bírnak arra, hogy az ingatlan tényleges s a helyi viszonyoknak megfelelő értéke legyen megállapítható.

A lebontandó házak értéke.

A kiküldött albizottság a háztulajdonosoktól beszerzett nyilatkozatokat, a szakértői becsűről felvett jegyzőköveket, valamint a telekkönyvi betét kivonatokat, kataszteri birtokleveket és a házbér vallomási ivatek beterjesztvén, ezek szerint:

a.) Mayr Sándor tulajdonát képező Váradi-olaszi 374 sz. ház évi bevallott házbérjövödelme 7620 frt, adó alapjáni értéke 1877 évi XLIV. t. cz. 4 §. 85275 frt, szakértői becsű alapjáni értéke 102.187 frt 43 kr. a jövödelem 4 1/2% számított értéke 121,670 frt. A tulajdonos Mayr Sándor a házat szabad kézből eladni nem hajlandó.

«Mondja, Gitta mi igaz volt abban az egész szóbeszédben a mi nekem annyi fájdalmas órát okozott?»

Margit lesütötte fejét, szemét, s az igaz szerelem halk, édes hangján mondta:

«Hibás voltam Kálmán, mikor magát az egészről fel nem világosítottam. De kíváncsi voltam valamire; hogy mire, talán egyszer majd elmondod. Az egész igaz volt, én mindazt csakugyan mondtam, a mit magának siettek elbeszélni. De azt is tudja, mint szekirozzák egymást a lányok mihelyt megtudják, hogy az, vagy amaz tetszik neki. Én egyszer, — akkor történt, mikor maga elől az ablakból visszahúzódtam, — megunva a folytonosgunyolódást, hogy a csipkedő inderkedő megjegyzésektől meneküljek, odavetettem azt a pár szót, amit maga aztán sietett félre érteni... hanem ne legyen annyira büszke, s ismerjen meg engem is jobban, akkor meglássa nem fognak velünk ilyenek megessni.»

A csintalan mosoly, mely Margit beszédét kísért megértette Kálmánnal azt is, hogy egy kis csel is volt a dologban a melynek czélzott eredménye az ő büszkeségének és határozottságának a nő szem előtti meglehető megálatlaltása lett.

2. az utcák, terek burkolásához szükséges 91,170 frt után 3 óra 5% kamat	1139 frt 62 kr
3. a Bazár épület építési költsége 80,000 frt után 5% 3 óra 1000 s így kamat vesztesség címén szükséges	20366 frt 35 kr
az összes szükséglet tesz	612,457 frt 79 krt
melyből már a Schaffrad-ház vételára	47,000 frt — krt
kifizetve lévén fedezendő lesz	565,457 frt 79 krt
mely összeghez hozzá számítandó előre nem látott kiadásokra	15,042 frt 21 krt
s így a szükséglet főösszege tesz	580,500 frt — krt

A fedezet.

Ezen 580,500 forintot tevő kiadás fedeztetés céljából kölcsön felvétel volna szükséges, s tekintve, hogy ez idő szerint a kölcsön felvétele a város jelenlegi kölcsön feltételei mellett remélhetőleg eszközölhető lesz, tehát az anuitás megállapításánál 4.85% vétetett alapul mely, esetben az 580,500 forintot tevő összeg fedeztetése céljából szükséges kölcsön tőke — az árfolyam közötti különbséget is a tőkéhez hozzá számítva — évi anuitása tesz 29100 frtot, mely évenkénti 29,100 frt kiadással szemben Rimanóczy Kálmán ajánlata által 10 évre biztosítva van a Bazár épület bérjövédelmé évenként 20,000 frt, tehát fedezendő a kövezet vám alapból az utca rendezésre s bürkolatra fordítandó 91,170 frt évi anuitásra 4570 frt 25 kr., a városi pénztárból pedig évenként 4529 frt 75 kr.

A fedezetül ki mutatott Bazár épület évi 20,000 frt bérjövédelmé reális alappal bír, most tekintettel azon helyre, hol a Bazár épület emeltetni fog, bizton remélhető, hogy a biztosított évi 20,000 frt jövedelmet az első években is felül fogja haladni, s ezen bérjövédelen évről-évre fokozatosan emelkedni fog, de a bérjövédelméből 20,000 frton felül befolyó összeg fedezeti alapul azért nem volt felvehető: mert a rendezendő területen ez idő szerint fent álló épületek után évenként városi adó, vízhasználati díj, ez utadoba 1771 frt 77 kr folyik be városi pénztárba, mely jövedelméből ezen épületek lebontása által a városi pénztár elesik tehát kell, hogy a többlet jövedelem által a városi pénztár kárpótolassék s az adó mentesség letelte után, az esedékes kincstári adók — a 20000 frton felüli jövedelemből fedeztetesenek, ez indokból olyan jövedelem gyanánt mely a befektetett tőke kamatai, s törlesztésére fordítható, csakis évi 20,000 frt volt felvehető.

Az érdekelt háztulajdonosok által megajánlott hozzá járulási összeg 7250 frt, a fedezeti részben felvehető azért nem volt, mivel ez esetleg felmerülhet s előre nem látható kiadások fedezésére nem szolgálhat.

Amennyiben pedig a Schaffrad-ház vételára 47,000 frtot tett, s ez a törzsvagyon tulajdonát képezi, ennek értéke a törzsvagyonnak akként lesz megtérítendő, hogy a szabályozás folytán fennmaradó telkek a törzsvagyon alap tulajdonába mennek át, mely telkek értéke a színház felépítése után a Schaffrad-ház jelenlegi értékének meg fog felelni — s ezen indokból sem a Schaffrad-ház vételára, mely már kifizetve van — a szükségleti részhez, sem a szabályozás folytán fennmaradó telkek vétel ára a fedezeti részben felvéve nem lett.

A jogügyi jelentés szerint:

A tervezet keresztül vitelére esetében kisajátítás útján is keresztül vihető, mert az 1881. évi 41. tcz. 3 §-a világosan és határozottan kimondja, hogy törvényhatósági joggal felruházott városokban az idézett t. cz. 1 és §-ában felsorolt esetein kívül közérdekből helye van még a kisajátításnak utcák és köztér szabályozása esetében, már pedig jelen esetben a Főutczától a Hillinger Lipót házáig a Bémer-térig terjedő szűk — közlekedéseknél a közbiztonságot veszélyeztető — részének kiépítésére, villamos-gőz- vagy lóvonatu vasut építésére szükséges párhuzamos utca létesítése, a Bémer-tér szabályozása céloztatik. — Ezen vasut pedig a Sz. László-térre vezető hid miatt

más felé nem vezethető, ha pedig a Fő-utczának kiszélesítése s párhuzamos utca nyitása nélkül építenék fel a közlekedésre, már nélkülözhetetlen vasut, e helyen úgy a gyalog, mint szekér közlekedés gátolva, sőt veszélyeztetve lenne, ezen indokból a közérdek a nevezett utca s Bémer-tér szabályozását, valamint párhuzamos utca nyitását megköveteli s így az esetleg szükséges kisajátítás az 1881. évi XLI. t. cz. 3 §-a alapján engedélyezendő.

Az ismertetett szakjelentések kétségtelenül igazolják, hogy a Bazár-szoros kiszélesítése a Bémer-tér rendezése, párhuzamos ut nyitása s ezzel kapcsolatosan a színháznak a kibővített Bémer-térre építése, a Rimanóczy Kálmán által beterjesztett tervezet szerint keresztül vihető s ezen kívül maga Fellner és Helmer műépítészek is a bizottsághoz intézett nyilatkozatukban a színháznak a bemutatott tervezet szerinti elhelyezését kifogástalannak nyilvánítják s kijelentik, hogy a Bémer-tér szabályozására bemutatott terv a színház épületnek valóban előnyös kifejlését biztosítja s hogy e szerint a talajszin e helyen kívánt szabályozása könnyen eszközölhető.

A terv előnye.

Rimanóczy Kálmán ajánlatát a tervezet keresztül vitelére műszaki, és pénzügyi szempontból is előnyösnek tartjuk, mert Rimanóczy Kálmán ajánlata szerint az ideiglenes Bazár-épület évi bérjövédelmét 10 éven át évenként 20,000 frtot akként biztosít, hogy az esetleges kevesebb jövedelmet sajátjából pótolni fogja, míg az esetleges többlet jövedelem a városi pénztárt illetendi; s ezen ajánlat reális alappal bír, mert a tervezet szerint felépítendő bolt helyiségek s lakások évi bér értéke a helyi viszonyokat figyelembe véve, 20,000 forintnál többlet fog kiteni, tehát a városi pénztár biztosítva van arról, hogy évenként 20,000 frtot a tervezet keresztül viteléhez szükséges kölcsön törlesztésére fordíthat, még a Bazár jövedelméből származó s az évi 20,000 forintot meghaladó jövedelem által az épület fentartási költsége, adó s egyéb kiadások is fedezetet nyerne s így 50 év alatt a tervezet keresztülviteléhez szükséges kölcsön teljesen letörlesztve s ez esetben a Bazár-épület, — mely csakis ezen kölcsön fedezése széljából építtetik le bontható lesz továbbá előnyösnek tartjuk azért, mivel a már részletezett s a város jövő fejlődését biztosító létesítményekkel szemben a városi pénztárt s kövezet vám alapot együttesen évenként 9100 frt fogja csak terhelni.

Azon körülmény, hogy egyes ház tulajdonosok házaikat szabad kézből eladni nem hajlandók vagy azért oly árt kívánnak, mely az értéknek meg nem felel a tervezet keresztül vitelére gátol akadályul nem szolgálhat, mert az 1891. évi XLI t. cz. 3 §-a értelmében kisajátítási eljárás pedig az építkezés megkezdését késleltetni nem fogja, mivel az idézett törvényzikk 45 §-a intézkedése szerint a kérelem beadásától számított 8 napon belül megállapítandó bírói becsértéknek készpénzben vagy érték papirokban letétele esetében a birtokba vezetést a birtok bíróság fogatosítja, mely intézkedés ellen jogorvoslatnak helye nincs s így azon aggodalomnak, hogy a kisajátítási eljárás befejezése előtt, — mely évekig eltarthat az építkezés megkezdhető nem volna, alapja nincs.

A pénzügyi jelentés szerint a telek megvétele illetve kisajátítása szükséges összegek oly alapon vétettek fel, hogy remélhető, miszerint ennél nagyobb összeget a tervezet keresztülvitelére igényelni nem fog s az esetleg felmerülő többlet kiadás is az előre nem látott kiadásokra felvett 15042 frt 21 krtól valamint az érdekelt háztulajdonosok hozzájárulása ként felajánlott 7250 frt összesen 22292 frt által fedezve lesz, s így a városi pénztárra a tervezet keresztülvitelére esetében több kiadás mint fentebb részletezve van haramolni nem fog.

Végül figyelembe véve azon körülményt hogy Rimanóczy Kálmán a szakértők által felülvizsgált s mérsékelt egysrg áruk felszámítása mellett, 147490 frt 50 krra menő munkálatoakat az épületekből kikérülő jó minőségű anyagok felhasználásával 80,000 frtért kész teljesíteni, mely vállalati ár eléggé előnyös.

Annak megemlítése mellett hogy a háztu-

lajdonosok közül Hillinger Lipót azon ajánlata mely szerint a n.-várad 1715 sz. telekvi betétben 778 krsz a foglalt n.-várad olasz 375/a sz házat és telket 78,000 frt vétel árért, továbbá Tóth Ferencz és neje ajánlata, mely szerint a nagyvárad 1723 sz. telekkönyvi betétben 771 és 772 hr. sz. a. felvett nagyvárad olasz 377cs, 377/a sz házat 70,000 frt vételárért szabadkézből eladni készek s az erről szóló kötelező nyilatkozatot aláírták véleményünk szerint elfogadható ellenben Mayr Sándor tulajdonát képező s a nagyvárad 495 sz. telekkönyvi betétben foglalt 775 és 776 hr. sz. a. felvett nagyvárad olasz 374 és 376 sz. házakra továbbá a Weiszlovits Adolt és neje tulajdonát képező nagyvárad 2824. sz. telekkönyvi betétben 777 hr. sz. a. felvett nagyvárad olasz 375 sz. házára miután a tulajdonosok azt a jelentésben részletezett s nekik felajánlott legmagasabb értékért sem voltak hajlandók átengedni a kisajátítása eljárás lesz fogatosítandó.

A bizottság véleménye.

Tisztelettel véleményezzük hogy a tervezet keresztülvitelére érdében a Tekintetes Törvényhatósági bizottsághoz előterjesztést tenni méltóztassék miszerint

A Fő-utczának a Hillinger-féle háztól a Bémer-térig terjedő részének kiszélesítése a Bémer-tér rendezése párhuzamos utca nyitása s ezzel kapcsolatosan a színháznak a Bémer-térre építése céljából a n. várad 1715, 1713, 495 és 2824 számú telekkönyvi betétben foglalt házak és telkek megvétele illetve kisajátítása útján megszerzése végett valamint Rimanóczy Kálmán ajánlatának elfogadása, ennek fedezése szükséges 580,500 frt készpénz kölcsön engedélyezése a részbeni fedezetül szolgáló ideiglenes Bazár-épület építésének elrendelésére szükséges határozat hozatalra a szervezeti szabályrendelet 8 §-ban nyert felhatalmazás alapján a legközelebbi közgyűlése határ idő tűzessék ki; s egyideűleg az 1881. évi XLI t. cz. 31 §-ban foglalt rendelkezésekhez képest a tanács bizassék meg s hatalmaztassék fel, hogy a Mayr Sándor tulajdonát képező n. várad 495 sz. telekkönyvi betétben 775 és 776 hr. sz. a. felvett Weiszlovits Adolf és neje tulajdonát képező n. várad 2824 sz. telekkönyvi betétben 777 hr. sz. a. felvett Hillinger Lipót tulajdonát képező 1715 sz. telekkönyvi betétben 778 hr. sz. a. felvett és Tóth Ferencz és neje tulajdonát képező n. várad 1713 sz. telekkönyvi betétben 771 és 772 hr. sz. a. felvett ingatlanokra a kisajátítási tervrajzot és összeírást készítse el a kártataniást a törvényhatóság jóváhagyásától függőleg ajánlva fel s az ekként felszerelt tervezetet s leírást a Tekintetes Törvényhatósági bizottsághoz mutassa be.

Kelt Nagyváradon 1897 évi augusztus hó 22-én tartott bizottsági ülésből.

Bordé Ferencz s. k.
biz. elnök.

Honvédeink a király előtt.

Elutazás a hadgyakorlatokra.

Az ezred kürtös elfujta az »Imához« kürt jelt s pár perc mulva lengő zászlóval, élénk dobpergés mellett hosszú sorban ki-gyóztott a 4. ezredbeli honvédség ki az állomáshoz.

Megkezdődnek a nehéz napok, az évenként ismétlődő őszi gyakorlat fátadalmi nehezedenek derék honvédeinkre. Közel egy hónapig lesznek távol idegenben, a Dunántul. hol itt, hol ott: a mint azt a mag nélküli »háboru« estélyei kívánják.

Nagy lesz a fáradság, de lelkesíti a vitéz fiukat éppen úgy, mint a tisztikart az, hogy a legfőbb hadur: a koronás király is telen lesz a nagygyakorlatou, mely Tata, Tóvár, Bicske stb. környékén fog lefolyni.

Az indulásról tudósítónk a következőket írja:

Tegnap délután fél 2-kor részint a lak-

tanya udvarán, részint a lactanya előtt, a hely-
orségi kórházzal szemben, teljes háboru felsze-
reléssel voltak feállítva a csapatot.

Egy negyed 3 órakor »Imához« fujtak,
majd dobpergés és tisztelgés között a csapatok
elé vitték az ezred lobogóját s megindult az
ezred a vasutállomáshoz. Összesen 1015 em-
ber, továbbá a tisztikar vonult a hadgyako-
latokra. Az ezredet Kötaschek őrnagy vezette.

Nagy közönség kísérte ki a honvédeket az
állomásra, a hol már 45 kocsi készen állott
az indulásra.

A beszállítás a legnagyobb pontossággal, alig
pár perc alatt ment végbe. Csakhamar meg-
jelent Virányi Géza ezredes, ezredparancsnok is
és a szokásos jelentések átvétele után kifejezte
elismerését egy a vasuti állomás főnökség-
nek, mint a tisztikarnak,

Négy óra előtt néhány percczel indult el
a külön vonat, érzékeny bucsu után.

Eredetileg Rákossfalvára volt rendelve az
ezred, azonban az indulás előtt kevéssel távira-
ti parancs érkezett, a mely szerint a csapatok
Kőbányán szállásoltatnak el.

Az ezred 3-ik zászlóaljja, a mely Borosje-
nőn állomásozik, szintén tegnap indult onnét s
Kőbányán találkozhatnak.

A hadgyakorlatok alkalmából nagy szá-
múval lettek behíva az ezred tartalékos tisztjei
is. Erre való tekintettel tegnapelőtt az ezred
tisztjei kedélyes ismerkedési és bucsuestélyt
rendeztek a Markovits-féle házban a melyen
előkelő szép hölgyek voltak jelen. A délutánt
játékkal, tánczozással, s más nemes szórakozás-
okkal töltötték el, este pedig pompás vacsorához
ültek. A zenét Hamza Miska szolgáltatta.

A szép mulatságon jelen voltak a következő
hölgyek: Virányi Géza, Sandru János őrnagy, Bartha
Lajos őrnagy, Lázár Zoolláné, Fesztli Raymondné,
Schwartz Géza, Szentkirályi Ferenczné, dr. Papp
Oszkár, továbbá Papp Cosima, Papp Ella, Szánthó
Erzsike, Balogh Erzsike, Közpessy Mariska, Star-
henberg Erika, Bozóky Margit, Szántó Sarolta,
Mikusay Erzsébet. stb.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 1. Ankét Kolozsvárott Biharmegye
állattenyésztési ügyében.

Szeptember 2. Városi közigazgatási bizottsága
ülése d. u. 3 órakor.

Szeptember 5. A megyei központi választ-
mány ülése.

Szeptember 6. Biharmegyei központi bizott-
ságának ülése d. e. 10 órakor.

Szeptember 7. Városi közgyűlés d. u. 3
órákor.

Szeptember 24. Katonai lóvadász Nagyszalontán.

Szeptember 25-29. Lóversenyek Nagyvá-
radon

Szeptember 27. Katonai lóvadász Nagyszalontán
Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park)
nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél
1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d.
u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A pápa nevenapja.** Rómából írják: XIII
Leo pápa, kinek családi neve tudvalevőleg Pecci
Joákhim, vasárnap, Joákhim napján főpapjai kö-
rében megülte a nevenapját. Először a katho-
likus egyesületek küldötteit fogadta, majd ma-
gánkönyvtárba vonult, hol tizenöt kardinális,
továbbá számos érsek és püspök gyűlt össze. A
szent atya már egészen felgyógyult, nyoma sem
látszik rajta a betegségnek s kitűnő színben
van. Elénken társalgott a jelenlevőkkel, majd-
nem mindenkit megszólított, több biborostól
pedig nagy érdeklődéssel tudakozódott a külön-
böző országokban megjelent katolikus művek
felől. Körülbelül egy óráig beszélgetett s mi-
után jelenlevők hódolatát fogadta, visszavonult.

* **A bibornok vendégei.** Gróf Wenckheim
Géza, gerlai nagybirtokos, a váradai egyház-
megye békési kerületének megválasztott auto-
nómiai világi képviselője, neje, továbbá Mathild
és Károly gyermekei kíséretében tegnap reggel
Nagy-Váradra érkezett Schlauch bibornok lá-
togatására. A délelőtti folyamán megnézték a

székesegyházat és a rezidenciát, ezután pedig
a gróf látogatást tett Gerliczy Felixné grófnőnél
és a káptalan néhány tagjánál. Ebéd után a
táblai vonattal vissza utaztak Gerlára.

* **Felhívás az autonómiai bizottság el-
nökeihez.** A plébániai ötös bizottságok elnökei
tisztelettel felkéretnek, hogy a választási jegy-
zökönyveket f. hó 30-ig a központi bizottsághoz
mulaszthatlanul beküldeni sziveskedjenek, mert
e napon reggeli 9 órakor a kath. kör elnöki
helyiségében fog a szavazatok összeszámlálása
a központi bizottság megállapodásához képest
teljes nyilvánossággal végezteni. Nagyszalontán
1897 aug. 23-án. Dencs János, központi
bizottsági elnök.

* **A lugosi gör. kath. püspök Nagyszalontán.**
Dr. Radu Demeter lugosi gör. kath.
püspök két napig Nagyszalontán időzött s Pável
Mihály nagyszalontai gör. kath. püspöknek volt
szívesen látott vendége. Vasárnap este utazott
haza Lugosra. A vasúthoz a gör. kath. kápta-
lan több tagja kikísérte a vendéget.

* **Autonómiai választások.** Debrec-
zenben vasárnap, augusztus 22-én volt a
világi autonómiai képviselő választása. Az ösz-
szeirt 505 választó közül csak 139 adta be
szavazatát. Mind a 139 szavazat Hoványi
Gyula drra esett. — Nagyszalontán
ugyancsak vasárnap ejtetett meg a választás.
Az öszszeirt 245 választóból leszavazott 56 vá-
lasztó. A beadott szavazatok közül esett gróf
Batthyányi József 47; dr. Hoványi
Gyulára 9 szavazat.

* **Uj aranyérem keresztes.** Rauscher
Alajos volt nagyszalontai adótárnok, jelenben
nszbbeni lakos, nyugalmazott tisztviselőt Ő fel-
sége a király sok évi hűszolgálatá elismeréséül,
a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki.

* **Személyi hírek.** Tóth Dezső m. kir. köz-
igazgatási bíró vasárnap városunkba érkezett.
— Papp Miklós nagyszalontai p. ü. igazgató hat
heti szabadság után vissza érkezett városunkba
s holnap átveszi hivatala vezetését.

* **A polgármester körútja.** Nagyszalontán
közvilágítása ugyancsak hiányos. Eppen ezért
Bulyovszky József polgármester el-
határozta, hogy mielőtt e fontos ügyben dön-
tésre kerül a sor, bejárja a nagyobb városok-
kat, hogy tanulmányozza a közvilágítást. Leg-
először Debreczont látogatta meg, hol tegnap
tartózkodott, azonban mivel a közvilágítás itt és
éppen oly hiányos akárcsak nálunk, nem sok
tanulmányozni való akadt. Innen valószínűleg
Aradra megy.

* **Cecilia egyesület.** Budapesten e hó
utolsó napjaiban egyház zenei tanácskozmány
lesz. Ez alkalomból Kersch Ferencz volt nagy-
váradai székesegyházi karmester az orgona-
koncertben fog egy egyházművészeti előadással
szerepelni. Dr. Bundala János fővárosi káplán
pedig az egyház-zene történetéből felolvasást
tart. Vajha végre hazánkban is az egyházi zené-
nek szükséges és okszerű reformja követ-
keznék be.

* **Bucsu Nagyszalontán.** A nagyszalontai
róm. kath. templom patronusának Sz. Istvánnak
napján a róm. kath. templomban ünnepi mise
volt, melyet Podhraczky Rezső szentszéki
ülnök tartott. Mise közben Görgeyi Jenő
c. a. l. j. r. mondott hazafias lelkesedéssel
teljes szép beszédet. A mise végén az énekkar
az »Isten áld meg a magyart« énekelte el, mel-
lyet a jelenlevők állva halgattak végig.

* **Arató sztrájk.** Mező-Peterdől sűrűn
tudósítónk, hogy ott a Lakatos János birtokán
tegnap délelőtti sztrájk ütött ki az arató és
cséplő munkások közt. Az elégedetlen munká-
sokat azonnal elbocsátották s helyökbe újakat
fogadtak, ezt azonban látván az elbocsátott
munkások, karhatalommal tartották vissza az
ujjonnan felfogadott napszámosokat, hogy mun-
kába állhassanak. A fenyegető zavargás elke-
rülésére tegnap délután táviratilag rendelték ki

a csendőrséget a béketlenkedő mintegy 100
főnyi sztrájkoló lecsillapítására, kik aztán a
rendet helyreállították. A főkolompásokat szí-
goruan megbüntetik.

* **Három ezred a Körözben.** Nagyszerű
látképet nyújtott a napokban a Köröznek a
katonai fürdő körül elterülő része. Egy érde-
kes katonai találmanynyal tett ugyanis kísérletet
a jelenleg a városunkban időző katonaság
ezuttal, mely azt a problémát volt hivatva
megoldani, hogy lehetséges leend-e háborus
időkben a gyalogságnak abban az esetben, ha
a hidat az ellenség felgyujtaná, vagy felrobban-
taná, tisztán a maga erejéből hidász katonaság
nélkül a közbeeső folyón szárazon átha-
tolni. Erre a célra egy igen leleményes csol-
nakot kombinált össze a feltaláló, melynek
megbecsülhetetlen előnye abban van, hogy a
katonaság az átkelésre használt csolnakot min-
den külön eszközök mellőzésevel a nála levő
hadiszerekből, az ugynevezett »rústung«-ból
állítja össze. Elővesznek ugyanis két-két tábori
kézi sátrat, melyet a katona a bornyuban
magával cipel, ezt ráhúzzák egy csolnak for-
mára, vázra, mely pár lenyesett fagalyból van
előállítva s azután négy ilyen csolnakot egy-
máshoz illesztnek, úgy hogy olyan formán néz
ki az egész jármű, mint egy kis propeller, mel-
lyet azonban csavar helyett evezővel és emberi
erővel hajtanak. Az evezőt pedig az az univer-
zális kis vasszerszám szolgáltatja, melyet min-
den gyalogos a tarisznyája felett hord, s meg-
ásól, baltául és fűrészül is szolgál egyszers-
mind nekie, mert minden oldalán más-más
éle van. Ezen vaslapátot megtoldják egy ka-
róval s ilyen formán két evezőt nyerne benne.
Az összetett csolnakba azután, melynek itatott
vásznon oldalain a víz át nem hatol, négy em-
ber ül bele egyszerre a keresztbe tett deszka
lapra és több ilyen gondolán az egész ezred
képes rövid idő alatt minden máhájával a
folyó tulpartjára átkelni. A most tartott átke-
lési manőveren az egész itt összpontosított gya-
logság, u. m. a 37, 39 és 101. ezredek vettek
részt, Pokorny altábornagy az öszsze összes törzs-
tisztet és a három ezred tisztikarának jelen-
létében. A próba kitűnően sikerült és fényesen
igazolta a találmány czélszerű voltát, mely
nagy mértékben fokozza a hadsereg harcské-
pességét. A szép látványnak óriási néző kö-
zönsége volt, mely saját szemével győződött
meg arról, hogy milyen kitűnő tengerészek
válnak a közönségesen csak »pocsolya kerülő«
névvel illetett derék bakafükből.

* **Lelkészek áthelyezése.** Dávid Kornél
tasnád-szánói és Dorogi Pál magyar-pataki
lelkészek kölcsönösen áthelyeztettek.

* **Az orvosok és természetvizsgálók vándor-
gyűlése.** Ay orvosok és természetvizsgálók
gyűlése Trencsénben minden várakozást meg-
haladó érdeklődést keltett. Az »Arany Bányá-
nagyermet« szép közönség foglalta el. Az első
sorokban látható volt Trencsén intelligenciája
s a nők között Szalavszky Gyula főispánné. Az
orvosi világ számos közönsége volt együtt, köz-
tük dr. Kornád Károk Nagyszalontáról. Pontban
9 órakor zajos éljenzések közt foglalta el he-
lyét Szalavszky Gyula elnök és érdekes meg-
nyitóbeszédet mondott. Ezután Lakits Ferencz
dr. titkár olvasta föl az elnöki jelentést. Meg-
emlékezik az utóbbi budapesti nagygyűlésről.
Kegyelettel emlékezik meg Brassai Sámuelről
és Kovács József tanárról, mint a vándorgyű-
lések legelső tagjairól. Beszámol a pályázatok-
ról és kifejti, hogy a vezetőség folytonosan arra
iparkodott, hogy előadásai mindenkire élvezhe-
tők legyenek. Thuróczy Károly dr. Nyitramegye
volt főorvosa mondott ezután szép emléke-
beszédet Kovács József egyetemi tanár fölött,
ugyancsak kegyelettel adózott Ráth Károly,
Poór Imre, és Kiss Ferencz Biharmegye volt
főorvosa emlékének. Ruffy Pál dr. orsz. kép-
viselő tartott előadást: »A közegészségügy a
közigazgatásban« czímmel. Végül átrándultak
Trencsén-Tepliczre, hol nagy lakoma volt.

* **Vinczellérek esküje.** Minden Szent-
István napja körül felesketik a vinczellérek,
hogy annál hűségesebben őrizzék, az érésnek
induló szőlő termést. Vagy kétszáz vinczellér
tette le az idén is az esküt a napokban. A

felesketést M á r k u s János hegybíró végezte a hegybírói hivatal helyiségében. A felesketés egy egész délelőttöt vett igénybe.

* **Sub auspiciis regis.** A budapesti tudományegyetem jogi és orvosi fakultásán az idén ismét sub auspiciis regis fognak doktorrá avatni négy hallgatót, kik az elmúlt tanítási évben kitűnő eredménnyel végezték el tanulmányukat. A négy hallgató: Vigyázó Ferencz gróf és Csorvássy Ignác, kiket államtudományi, továbbá Fenyvessy Béla és Róth Vilmos, kiket orvostudományi doktorrá fognak promoveálni. A felavatási ünnepélyen a királyt Zsilinszky Mihály kultuszminiszteri államtitkár fogja képviselni. A felavatásnapját még nem állapították meg.

* **Halálozás.** S á n d o r Alajos v.-velencei róm. kath. tanító s a népbank vezéreznöke tegnap este meghalt. Temetése holnap lesz. Nyugodjék békében.

* **Magánzálogházak kötelessége.** Minthogy a legutóbbi időkben a városokban is rendeztek be magánzálogházakat, báró Dániel Ernő kereskedelemügyi magyar kir. miniszter szigorú rendeletet adott ki, amely követeli a magánzálogházak tulajdonosaitól, hogy a náluk zálogba tett bárminemű ékszert dobozban helyezve, a dobozt sártetlen állapotú pecséttel kell ellátni, amelyet a zálogkiváltásnál a zálogtárgy birtokosa tör föl. Eme hasznos rendelet által elejét akarták venni annak, hogy magánzálogházakba beadott ékszerekből az igazi drágaköveket kivéve, azok helyett üvegutánzatokat csempészenek. A miniszter most utasította közgeit, hogy a vidék magánzálogházainak ellenőrzésénél a rovincsoláskor szigorúan ügyeljenek arra, hogy az ékszerdobozok el vannak-e látva sártetlen állapotú pecsétekkel?

* **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Széplaki Miklós közjegyzői irnokot a terjei anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki s úgy az anyakönyvek vezetésével, mint a házasságkötéseknél való közreműködéssel felruházta.

* **Eljegyzés.** Klein Ernő nagyvárad lakos eljegyezte Róth Riza kisasszonyt.

* **Obsit.** Dr. Magyar István a nagyvárad 4 sz. honvédegyalozred tartalékos hadnagya saját kérelmére f. évi szeptember 1-től kezdve a honvédség kötelékeiből elbocsáttatott.

* **Vegykisérleti állomás Nagyváradon.** Emeltük, hogy Nagyvárad városa hosszabb felterjesztést intézett a földmívelésügyi miniszterhez, melyben Nagyváradon egy vegykisérleti állomásnak felállítását kéri. A feliratot hasonlították meg a kérvény felterjesztése végett Dr. B u l y o v s z k y József polgármester Biharvármegyének is megküldött, mely a szeptemberi őszi közgyűlésen fog annak sorsa felett határozni valószínűleg pártoló értelemben.

* **Halállal végződött lóusztatás.** A vakmerőségnek lett áldozata Leellőssy György sarkadi lakos. A nagy melegben Leellőssy Lajos sarkadi jómodu gazda György nevű fiával a Körösre mentek homokot hordani. A fiu, dacára az apja figyelmeztetésének, a lovakat fürösztetni vitte a Körösbe, alig ment azonban a folyam közepéig, midőn egy örvénybe jutott a lovak megbokrosodva a forgótól, Leellőssy Györgyöt lelökve magáról s össze-vissza rugdosta. A fiut megmenteni már nem lehetett. Holttestét csak e hó 20-án reggel sikerült megtalálni.

* **Megszökött jómádár.** Nemrégiben adtunk hírt Gugy Veronkáról, ki a Wöber féle vendéglőben jól evett s ivott, de mikor eljött a quart D' heure de Rabelais, fizetés helyett egyszerűen kilökte magát. Ennek a jeles asszonyságnak kebelbarátja volt Henning Karolin, kiről elég legyen annyit megemlíteni, hogy a rendőrségi nyilvántartásban dísz helyen van megörökítve. Tegnap Heuning K. a. fogta

magát s szépen eltűnt a városból. A rendőrség kutatni kezdett, hogy miért távozott el oly hirtelen Nagyvárad ezen kiváló lakója s a vizsgálat eredménye az lett, hogy egyre-másra jelentették be innen is-onnan is, hogy selyemruhák stb. eltűntek, s hogy a gyanu Karolin kisasszonyra irányul. A szökevényt körözik.

* **Beleesett a kaszába.** Székelyhidról írja tudósítók, hogy S z á n t ó Imre gazda tegnap délelőtt kint kaszálgatott a réten, midőn egyszerre csak megbotlott és oly szerencsétlenül esett a beretva éles kaszába, hogy rövid kínlás után elvérzésben meghalt. Az orvosrendőri beczolást tegnap este ejtették meg.

* **Vérengzés jászkerekegyházon.** A Kecskemét melletti Jászkerekegyházon a szokásos évi bucsun nagy tömeg verődött össze. Az állítólag Kecskemétről kirendelt két csendőr ellen mindjárt ellenséges indulással viselkedett a tömeg, melyben nagy számmal ott voltak a szomszédos Alpár községből, azok közül is, kik a multkorai véres kimenetelű lázadásban részt vettek. Ezek folytonosan izgatták a népet, hogy ne tőrjön magán zsarnokoskodást s követelték — titokban, hogy a kirendelt két csendőrt távolítsák el a községből.

A hangulat így egész délelőtt elkeseredett volt a csendőrök iránt s volt eset, hogy némelyik suhancznak kedve kerekedvén a csendőrökkel virtuskodni, őket szidalmazni kezdte. Persze ezek nyomban megitták az árát, mire a tömeg még nagyobb vérszemet kapott. Délután 2—3 óra tájban a község korcsmájában óriási verekedés támadt a borozók között, melynek hírére a két csendőr lélekszakadva sietett a helyszínére, hogy azt megátolják. Hatalmas néptömegben kellett keresztül hatolniok, hogy a korcsma helyiségbe jussanak. Alig léptek azonban be a korcsmába, egyik paraszt ember kirántotta az egyik csendőr kardját, melylyel a kard tulajdonosának fejére akkora vágott, hogy ez eszméletlenül rogyott össze. A másik látván társa veszedelmét, védekezni igyekezett. Azonban most a korcsmai vendégek és a kinnlevők is a csendőrökre rohtottak, fegyvereiket elvették és őket mondhatni, összevissza vágták. Az egyiknek fejét több helyen beszakították és jobb kezének két ujját ledarabolták. A másikat is véresre verték, testét ennek is összevissza szurkálták, verték úgy, hogy mire megtalálták őket — eszméletlenül állapotban voltak. A népség azonban nem igen oszlott szélylyel, még akkor sem, mikor a kisbíró a helyszínére sietett. A bíró rögtön telegrafált csendőrökért, s Kecskemétre is, honnan azonnal az ügyészség részéről is kisetelt az ügyész, a vizsgálóbíró és annak jegyzője, hogy az ügyben vizsgálatot tartsanak. Az elfogatások azonnal megtörténtek, de hogy mi eredménye lesz ennek, még nem lehet tudni. A két csendőrt, kiket teljesen eszméletlenül állapotban szállítottak be Kecskemétre, rögtön orvosi kezelés alá vették, nagyon bizonytalan, hogy életben maradnak.

* **Verekedő bakák.** Két baka korcsmában mulatott vasárnap este s a mulatság azzal végződött, hogy szuronyt rántottak egymásra és a dulakodásközben az egyik könnyedén megsértült. Az őrjárat, a rendőrség segélyével elcsipte a rakonzátlankodókat és bekísérték a várba, hol bizonyára keserűnek fogják találni a mulatozás levét.

... **Korrepitornak,** esetleg nevelőnek ajánlkozik egy IV. éves joghallgató, szeptember 1-től kezdve. — Czime megtudható a kiadóhivatalban.

x **Hölgyek figyelmébe!** Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon cikket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

Vidéki szülők figyelmébe. Özvegy úri nőnél a jövő tanévre egy-két leány- vagy fiúgyermek teljes ellátásra elvállaltatik jutányos ár mellett. Zongora is áll rendelkezésre. Czim: Apácza-utca 389. szám.

Egy honvédőrmester öngyilkossága.

— Saját tudósítónktól. —

Megint eldőrdült a félelmetes katonafegyver, s pusztító golyója megint egy fiatal életet követelt áldozatul. — S ha megnyugvással vesszük is azon tényt, hogy ez alkalommal nem a fellebvalók vasszigora, az elviselhetetlen nehéz élet tudatta adta a szerencsétlennek a gyilkos fegyvert kezébe; mégis megdöbbentő a jelenség a maga kérlelhetetlen szigoruk valóságában.

Hiszen minden dolognak okát keressük, hogy magyarázatot leljünk s mindenben szeretnénk a természetest látni, hogy ne a félelmetes sujtson le bennünket.

De itt nincs magyarázat, csak feltevés s a szörnyű ténynek nincs elfogadható, igaz oka, csak az, hogy megölte magát, tehát meghalt.

* * *

A honvédezred első századjánál szolgált N e m e s Kálmán őrmester. Az egyszerű paraszt szülők gyermeke, csekély ismereteivel, de vas szorgalmával és igyekezetével rövid idő alatt elérte azt a fokot, a melynél magasabbra egyszerű közember nem mehet.

Ugy mondják, hogy minden féllebbvalója szerette, mert csinos ember, jó katona és szigorú altiszt volt.

Ugy is beszéltek róla, mint az ezred legjobb katonájáról és nem minden ok nélkül. Sőt emlegették, hogy a hadapród iskolába kerül felügyelőnek.

1891-ik év óta szolgálta Nemes a honvédséget, mert mikor ideje letelt katonáéknál s haza mehetett volna, nem akart megválni a katonáélettől, a mit megszeretett, a hol őt megszerették, s hol gyors előmenetel várt rá.

Visszamaradt s tovább szolgált, mindig dícséretet és kitüntetést aratva.

Csak egyben volt ő is gyenge, mint minden csinos katona, ő is szeretett ott megfordulni, ahol szórakoznak.

Nos, sok éjszakázás meg nem törte ugyan, de mégis ártalmára volt.

S legutóbb is állítólag nem egész józan állapotban görbe dolgokat csinált s kiadta a mérgét néhány bakán, a kiket megütlegelt.

Meglehet, hogy az egész dologért nem várt volna reá valami súlyosabb büntetés, mert hiszen nem volt tökéletes tudatában annak, hogy mit cselekszik; s nem is hallott semmi olyast, a miből nehezebb bűnhődést érthetett volna ki. — De úgy látszik, hogy mégis erőt vett rajta is a félelem, az ismeretlen büntetés, vagy súlyos felelőségért való nem egészen indokolt rettegés. Az utóbbi napokban már szorongva tudakolta, mindenkitől kérdezte, mi vár reá. Becsvágyó katona volt, a legnagyobb, a legfájóbb büntetéstől félt, — habár alaptalanul — attól, hogy tán le is fokozzák. Ugy lehet ez zavarta meg benne a józan gondolkodást.

Vasárnap délelőtt, úgy 9 óra tájban belátogatott hozzá Siteren lakó apja. S ez némiképp szemére hánytá fiának, hogy oly könnyelmű és nem bír ellentálni az italnak. A fiu védte magát megnyugtatta apját.

Kardó mellett szombaton délelőtt tartották a honvéd-bakák utolsó lögyakárlataikat, mielőtt a nagy hadgyakorlatokra elindultak volna s ez alkalommal Nemesre bízták, hogy számolja össze, hány lövés talált, hogy ennek alapján a szokásos lö-százalék eredmény kiszámítható legyen.

Az erről szóló jelentést megtéve s alig hogy az apja távozott tőle, hogy e nagy melegben egy pohár sört igyon, felülkeredett lelké-

ben újra a félelem és nem kellett hozzá 5 percz, hogy kioltsa életét.

Az altiszi szoba sarkában levő fegyverek közül egyet felkapott, megtöltötte s látva, hogy a szobában levő két altiszt társa aluszik, hirtelen a szájába dugta a fegyver csövét, s lábujjával elrántotta a ravaszt,

A tompa dördülésre és az ezt követő zuhanásra berohant katonák már csak vértócsában fekvő holttestet találtak.

A rettenetes erejű golyó szájpaddlásán át keresztül furródott fején s koponyája hátfalán kijöttében a szoba boltozatába furródott, mély lyukat ásva és véres agyvelő csöppeket hintve szét a szobában.

A szerencsétlen ember egy hang nélkül arcra bukott és abban a pillanatban szörnyet halt.

Holttestét a katonakórházba vitték a szerencsétlen 26 éves fiatal őrmesternek. Tegnap délután 4 órakor dr. Kiss honvéder orvos felboncolta az öngyilkos őrmester eltorzult tetemeit, melyre zokogva borult a szerencsétlen véget ért fiatal ember özvedésatyja és ifju — mennyasszonya, egy hegyköz-pályi tiszt gazdának szép leánya, kivel rövid idő múltán ol-tár elé lépett volna, s kivel 4000—5000 forint hozományt kapott volna, ha nem emeli önmaga ellen szolgálati fegyverét.

Mint hogy a honvédek elutaztak tegnap a tati hadgyakorlatra, az elhunyt katonát a 37. gyalogezred egy százada fogja kikisérni a temetőig.

Zászlóavatás Nagy-Szalontán.

— Saját tudósítónktól. —

A vendégek érkezése.

Örvendés nap virradt a nagyszalontai dalárdára ma, midőn régi vágyát megvalósulni látta. Ma volt a régi óhajtott egyleti zászló felavatása. Az ünnepélyre megjelent a zenekari dalárda, fekete magyaros öltözékben, fekete kalapjukon zöld szalagot viselve. Reggel 7 órakor érkezvén kocsikon egyenesen a vasút melletti népkertbe hajtottak, hol a n. szalontai dalárda elnöke Bogdándy Sándor fogadta őket. Az alföldi vonattal reggel érkezett a gyulai férfi dalárda, a katonai egyenruhát viselő gyulai gyermek-zenekar, s ugyancsak Gyuláról Tóth József 13 tagból álló zenekara, kiket megérkezésük után az állomáson a szalontai dalárda fogadott. Az állomástól a vendég-dalárdák a szalontai dalkörrel együtt a gymnasium udvarára gyülekeztek.

A kivonulás.

A gymnasium udvaráról sürt hosszú tömegben zászló alatt vonult ki d. e. 10 órakor a közönség, mely ez által is fényes tanujelét adta a dal- és dalegylet iránti lelkesedésének. A gyulai gyermek zenekar játéka mellett vonult ki a sokaság a vasuti állomás mellett levő népkertben épült nyári mulatóhelyiségbe. Elül a gyermek zenekar, utánok a vendég-dalárdák s a szalontai dalkör, a koszorú leányokkal és vőfélyekkel:

Bagosi Sándor — Zuh Etelkával, Banyik Lajos — Bödi Juliska, Banyik Sándor — Bödi Erzsébet, Balogh Mihály — Varró Julia, Boncz István — Podhráczky Ilona, Balogh Kálmán — Marsek Ilona, Csete Mihály — Zilahy Klára, Gyuricza Frigyes — Nagy Sidonia, Frankó Aurél — Leelössy Róza, Grósz Aladár — Drechsler Blanka, Gyulai Imre — Tóth Irma, Jámor Lajos — Metzlé Mária, Kenéz Lajos — Megyeri Juliska, Kenéz Sándor — Kenéz Margit, Kosaras Lajos — Pollák Adél, Körösi Ferencz — Orendi Ida, Márton Kálmán — Tóth Erzsébet, Mohácsi Lajos Lajos — Jámor Mária, Nagy István — Nagy Erzsébet, Patócs Ferencz — Pajer Zsuzsika, Podhráczky Rezső — Varga Ilona, Papp Aladár — Banyai Róza, Rothman N. — Pajer Juliska, Beiter N. Sarkadi Teréz, Rozsnyai János — Bondár Zsuzsika,

Smidróczky József — Pajer Vilma, Szabó József, Szőke Juliska, Tömő N. Végh Erzsébet, Végh Gábor — Balogh Etelka, Végh Kálmán — Clementis Olga, Sós Lajos — Végh Juliska, Szöllő Mihály — Végh Mária, Szöllősi Lajos — Vas Róza, Ujhelyi Mihály — Kiss Juliska, Vágány János — Kornya Juliska.

A nagyszámú sokaság befordulására, a különben tágas mulatóhelyiség szűknek bizonyult a résztvevők jó része, mely oda be nem juthatott az árnyas fák alatt foglalt helyet.

A zászlóanya érkezése.

A közönség, helyét elfoglalván Nagy Márton főszolgabíró, mint elnök vezetése alatt hat tagú bizottság ment, Lovassy Ferenczné szül. Liphay Ilona bárónő zászlóanyát az ünnepélyre meghívni. A zászlóanya 11 órakor megérkezvén a koszorúleányok s virágzó fehérbe öltözött leánykák fogadták, majd Nagy Márton főszolgabíró a zöld girlandokkal s lantokkal ékesített terembe vezette. Midőn a belépő zászlóanyát megpillantotta a közönség, zúgó éljenzésekben tört ki s a gyulai gyermek zenekar a Rákóczy indulót játszotta, ennek hangjai mellett foglalta el a zászlóanya kijelölt helyét, jobbján Szabadhegyi Gézané, balján Markovics Antalnéval.

Az ünnepély.

Maga a zászlóavatás pusztán polgári ünnepély volt és egyházi szentelés vagy áldás igénybevétele nélkül folyt le. Miután a zúgó éljenzés s a Rákóczy-induló hangja elhangzottak az összes dalárdák együttesen a »Szózatot« majd a szalontai dalárda, Kossovits József: »Zászló avatás«-át s ismét az összes dalárdák Storck »Dalra« cz. dalszerzeményét s a helybeli dalárda Adam: »Párisi ifjuság«-át adták elő. Ezek után Bogdándy Sándor a szalontai dalárda elnöke üdvözölte a zászlóanyát szép beszéddel, melyben a következőket mondta:

A szalontai dalárda a midőn a zászló beszerzésére mozgalmat indított, mindenek előtt Méltóságodat kérte fel a zászlóanyai tisztség elfogadására s csak miután Méltóságod e testületet nemes szívének egész hevével pártfogásba venni kegyeskedett: létesülhetett ez az ünnepély a nagy közönség áldozatkészsége mellett oly fényesen, mint a miről most mindnyájan örömmel győződünk meg. Fogadja azért méltóságos bárónő! a dalárda szívből fakadó igaz hódolatát.

Kérjük egyszersmind, hogy az ünnepélyt megnyitni s az első szeptet zászlónkba beütni kegyeskedjék.

Beszéde végén a dalárda nevében átnyújtja a diszes csokrot, melyet Jelinek Ferencz nvaradi műkertész készített, rózsza zínű selyem csipketartóval s diszes selyem szalag csokorral — A beszédet követő éljenzés elhangzásával a zászlóanya válaszolt: »Örömmel fogadtam el a zászlóanyai tisztelet. Szívesen fogadom ragaszkodásuk látható jelét s szívből kívánom hogy az a magasztos cél, mely e zászlóhoz fűződik, teljesedésbe is menjen! Tartsanak ki önök mellette szorosán és soha se feledjék el az imádott hazát.

Véssék emlékkükbe az általam nyújtott zászló-szalagra himzett szavakat:

«Légy hív, légy kész, egy szív, egy ész, mindent a szent honért!

Ezzel az ünnepélyt megnyitom. Lelkes, meg-megújuló éljenzés követte e beszédet, mely után a szeptet beütése következett.

Bogdándy Sándor a hazaszeretet szent nevében a nagyszalontai lelkes közönség előhaladására.

Szell Kálmán: Kisdéd magként fejlődjél, növekedjél, légy százados tölgy.

Böszörményi Lipót: éljen a dal, övé a legszebb diadal.

Nagy Márton: Legyen e zászló a dal iránti lelkesedés, haladás és egyetértés záloga.

Debreczeni dalárda nevében Hadházi Kálmán: a dalárda, mely a külföld előtt is ismerette tette nevünket, legyen előttetek buzdító példa.

Balogh László országos képviselő: Nyelvben, dalban él a nemzet, az utókornak hirdesd ezt nemzetem büszkesége, te nemzetem jelvénye!

Balogh Elek: A magyar nép becsületére, magunk öröme.

Lovassy Ferencz: A nagyszalontai egyesület éljen, növekedjék, virágozzék.

Magyszalonta főbírója a város nevében: Legyen Nagyszalonta város boldog minden tekintetben.

A nagyszalontai gazdakör nevében Jámor László: mindent a hazáért!

Podhráczky Rezső: Nyelvben él a nemzet!

Markovits Antal: előre vezese lobogó nemzetemet.

Rozsnyai György: A dal az emberi élet öröme és bánatának legtermészetesebb és legilletékesebb kifejezője. Adja az Isten, hogy legkevesebb okunk legyen a szomorú dalokra.

Mivel az idő nagyon előrehaladott volt, a szegek beverését ebéd után folytatták. Elénekeltek a dalárdák a »Hymnust« utána a gyulai dalárda »Isten adj hazánk felett« kezdetű dalt, melynek végeztével Böszörményi Lajos tartotta meg záróbeszédét.

Méltóságos bárónő! Tisztelt közönség! Most voltunk tanúi azon lélekemelő jelenetnek, midőn egy diszes lobogó lett felavatva s mint az egyesülés jelvénye, a nagyszalontai dalár egyesületnek átadva.

Bár egyszerű ez a dalárda, de magasztosa cél, melynek szolgálatában áll t. i. az indulatok szelídítése, a szépek megkedveltetése, a lélek nemesítése. Mindnyájan tudjuk, hogy a külvilág csak érkeink által hat lelkünkre, én azt állítom, hogy semminek sincs reánk oly nagy hatása, mint a mit a hallás érkeke közvetít lelkünkkel, mert ugyan ki ne gyönyörködött volna már az erdők, mezők szárnyas dalnokainak kellemes hangjaiban, kinek lelkét nem emelte volna Isten trónja-felé az áhitatos templomi ének, kinek keblét ne töltötte el a lelkesedés tüze, midőn hazafiságra, honszeretetre, s a haza védelmére serkentő dalainkat és énekeinket hallja? Hát vajjon a barátság és szerelem, ezen két nemes érzelm nem-e a dal által fejezhető-e ki legszebben? Erre a célra az összhangzó ének és dal gyakorlására és előadására vannak szervezve a dalárdák, erre van szervezve ez a dalárda is, melynek zászlóját most ünnepélyesen felavattuk.

De ezen összhang elérésére hosszabb gyakorlat kívántatik. Ezt a munkásságot akarta megjutalmazni a társadalom, midőn ezen jelvényt készítette.

Ti munkálkodtatok a multban jutalom nélkül, csupán a szépek kedvtelésből, ezután munkálkodjatok a legszebb jutalomért: a közvélemény elismeréséért, mit pénzért nem lehet megvásárolni.

És most, midőn az egész ünnepély közönség nevében ezen zászlót átadom, egyszersmind kívánom, hogy a nagyszalontai dalárda álljon fenn és virágozzék. Isten áldása legyen az egyesületen!

Ennek végeztével a gyulai gyermek zenekar hangjai mellett általános éljenzés között. Nagy Márton főszolgabíró vezetése mellett koszorú s virághintő leányok között a zászlóanya eltávozzván, haza hajtattott.

A diszlakoma.

A zászlóanya Lovassy Ferenczné, szül. Liphay Ilona bárónő délután 2 órakor megjelenvén éljenzés s zene közt elfoglaltá helyét az asztalfőn. A lakomán 263-an vettek részt, mely alatt a gyulai gyermek zenekar s Tóth József gyulai zenekara játszott, végül nagy ügyességgel előbb hegedű kíséret mellett, aztán a nélkül Winter Antal gyulai karmester pohárjátéka következett. A mily nagy volt a dalárdának s közönségnek öröme a felett, hogy a zászlóanya is részt óhajtott venni a lakomán, oly nagy sajnálattal látta távoznia ebéd közben a zászlóanyát, ki hirtelen jött rosszullete miatt távoznia volt kénytelen.

A lakoma alatt először Nagy Márton főszolgabíró mondott lelkes köszöntőt a királyra, mit a közönség állva halgatott végig. Majd Szánthó Károly éltette a zászlóanyát, Lovassy Andor a koszorúleányokat, Borbély László a dalárda régi alapítói közül jelenleg élő tagokat.

Lakoma végeztével a gyulai dalárda dobpergés közt adott elő több szép dalt. a közönség tetszésétől kísérve.

A zászló.

A zászló, mit Deutsch Simon nvaradi ékszerész szállított 400 frtba került. Zöld selyemből készült, körül arany rojtokkal. Egyib oldalán N.-Szalonta városa czimere, másikon a dalkör czimere: lant van aranynyal himezve e felirattal: »Nagyszalontai dalárda — 1897.« A gyönyörű kézimunka, az arany himzés a nvá-

radi Orsolya-szüzek munkáját önmaga dicséri. A szalag, mely a zászlóanya ajándéka, biborveres selyem, 110 frtba került, vastag arany betűkkel vannak reá kivarrva a zászlóanya jelszavai: »Légy hiv, légy kész, egy szív, egy ész, szót, vért, miendent a szent honért.«

A kalapács ébenfából való ezüst ötvözzel szintén a zászlóanya ajándéka e felirattal »nszalontai dalárda 1897. aug. 22-én tartott zászló felavatási ünnepélyére.«

A zászlórudba a bárónő által bevett első szeg, mit maga készítetett, szinaranyból való ezen felirással van ellátva: »Lovassy Ferenczné szül. Liphay Ilona bárónő zászlóanya.

Tűzijáték és táncmulatság.

Este fél 8 órakor kedvező idő mellett fényes tűzijáték előzte meg a népkertben a táncmulatságot. A tűzijátéknál, — melynek rendezésében a bárónő házi kertészének és Magyar Dávidnak van főérdeme, — a zászlóanya is megjelent. Ennek végeztével kezdődött a táncz, melyet egyideig a zászlóanya is szemlélt, majd cercelet tartott s haza távozott a táncz pedig folyt tovább a legzajosabb jókedvben.

Anyagi és erkölcsi siker.

Igen szép anyagi sikere volt az ünnepélynek. A zászlószegek beváltásából, reményen felül szép jövedelem folyt be, a mennyiben a testületek és vidék s a városbeli szegek tulajdonosai reményen felül adakoztak, úgy hogy a szegekből ez ideig 600 frton felül jött be az esti táncz mulatságból is 250 frt bevétel volt. Az anyagi siker mellett meg van az erkölcsi siker, melyből az oroszlánrész a dalárda érdemes elnökét Bodándy Sándort illeti.

TANÜGY.

Beiratások az Orsolya-zárdában. A nagyvárad Orsolyaapácák belső és külső tan- és nevelőintézetében a beiratások f. év szeptember hó 1-én kezdődnek naponként d. e. 8—11-ig és délután 3—5-ig; beiratási határidő szeptember 1—7-ig bezárólag. Szeptember 8-án reggel 8 órakor »Veni Sancte« melyen minden beiratkozott növendék jelen lenni elmulaszthatatlan kötelességének ismerje. — Szeptember 9-én kezdődnek a rendes előadások. Az elüljáróság.

A keresk. felső tanintézet ügye. A felsőkereskedelmi iskola felügyelő bizottsága augusztus 23-án délután 4 órakor Széchényi Jenő apátkanonok felügyelő bizottsági elnök elnöklete alatt ülést tartott, melyen a tanártestület megalakulásáról tárgy és órafelosztásáról, tanárfizetéséről tett jelentéseit az igazgatónak tudomásul vette a bizottság.

A Propper-féle millenáris alapítványokra keérkezett 14 folyamodásnak az illetékes hatóságokhoz átszarmaztatására utasítatot az igazgatóság.

Örömmel értesült a bizottság, Vidovich Bonaventura olt főreáliskolai igazgatóval folytatott tárgyalásokról, melyek célja, hogy az igazgató-tanár állásra öt nyerve meg az intézet fenntartója, tudomásul vette Kun Gyula okleveles tanár és vegyész alkalmaztatását is.

A vallastan tanítására vonatkozólag elnöki látamozással megkeresni az igazgatóság a helybeli hitfelekezettek előljáróságait hitoktatók kiküldése iránt. Ohajtandónak mondja a bizottság az erkölcsstan tanítását. Propper igazgató minden egyes hitoktatónak 50 frt tiszteletdíjat ajánlott meg.

A bizottság a tanévben gyakran meglátogatja a tanintézetet, havonként ülést tart s jelentéseit az ülések jegyzőkönyveiben a vallás-közköztatási m. kir. miniszterium biztosához dr. König Gyulához terjeszti fel.

SPORT.

A Nagyvárad-B. Ujfalu-i bicikli verseny. A Nagyvárad-B. Ujfalu szombati bicikli verseny eredménye a következő: Az első díjat (egy ezüst óra megnyerte Jüngling F. Jó-

zsef: a másodikat (ezüst szivar tárcza) Kubinyi László, a harmadikat Légrády Viktor (ezüst sétatárcza) a negyediket (egy szobor) Urbanek Antal, az ötödiket (ezüst óraláncz) Demetrovics Jenő. A kerékpárosok tiszteletére este bankett volt B.-Ujfaluban.

SZÍNHÁZ.

A cigány.

(Adorján Irma vendégfellépte.)

Vasárnap este az örök szép »Cigány« adatott a szinkörben.

Adorján Irma k. a. képezte az érdeklődés tárgyát — s épen azért a jó barátok és ismerősök eléggé megtöltötték a szinkört.

A kisasszony ki Rózsit személyesítette, kapott virág csokrot, kapott tapsokat is sűrűn a második felvonás végén pedig 3-szor hívták a színre, — tehát ezekre való tekintettel irhatnók, hogy a kisasszony fellépte sikeres volt — mi azonban ezt nem tesszük, mert mint mindig, most is őszinték és igazságosak akarunk lenni.

Adorján Irma bizony egyikével sem rendelkezik azon tulajdonságoknak, amelyeknek segítségével csak valamire való tehetség is — elfogadhatót képes produkálni.

Az arca ugyanis kifejezésnélküli, hangjában pedig nincsen semmi hajlékonyság s mi fő baj annyira gyöngé és fátyolozott, hogy szó sem lehet róla, miszerint ilyen nagy drámai erőt kívánó szerepet csak közepesen is előadhasson.

Bizony nagyon gyöngé kísérlet volt az ő játéka. Semmi közünk ahhoz, hogy a szini pályára lépett, — de bizony sok keserűségtől, csalódástól menekednék meg, ha vissza lépne erről a tövises és nehéz terrenumról. Hogy mi czélből léptette fel őt Leszkay — nem tudjuk, de ha azért, hogy talán — mint halljuk, — szerződteni akarja, akkor ezt határozottan ellenezzük.

Pintér (Gyuri) igen nagy bensőséggel és mély érzéssel játszott, azonban hamisan énekelt. A többi szereplők jól megállották hejüket.

K. . . Rezső.

Az ember tragédiája.

— Augusztus 23. —

Madách örök szép drámája meglehetősen üres ház előtt folyt le tegnap este a szinkörben. Maga az előadás sem tartozott a jobbak közé. Tompa (Ádám) hévvel játszotta szerepét. P. Adorján Berta (Éva) is jó alakítást nyújtott. Szendrei (Lucifer) játékból azonban már hiányzott minden erő és színezés, olyan egy kedvű vonatott hangon ismételtette azokat az eszmedüs gyönyörű mondásokat, hogy az ember azt hitte valami iskolásgyerek mondja fel a bemagolt leczkét, helyenként azonban megtalálta a kellő tónust s ekkor aratott is tapsokat.

A francia forradalom jelenlétében előforduló »Marseillaise«-t a publikum háromszor megismételtette. Ebben a jelenetben Pintérnek borzalmasságig hű maszkja volt, mint vértől csepegő és dühtől tajtékozó forradalmárnak. A diszletek úgy látszik két év alatt egy kissé megkoptak. Az előadást ma bizonyára telt ház fogja újra végig nézni, mert ebben búcsuzik el P. Adorján Berta attól a nagyvárad közönségtől, melyet több mint 3 hónapon át gyönyörködtetett művészi játékaival. A többi szereplők, kik nem küzdöttek az álommal, elég jól állták meg helyüket.

Ujházi Ede nem jön. Mint értesülünk, Ujházi Ede, a nemzeti színház művésze, az idén nem fog vendégszerepelni Nagyváradon. Sok akadály játszott közre, hogy elessünk néhány érdekes előadástól. Leszkay András, mint halljuk mindent elkövet, hogy he többre nem is legállább két estére, sikerüljön feléptenie Ujházit, kit bizonyára szívesen látnának viszont Nagyváradon.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J.

Tanítottatta, — és Isten tudná honann, mily sok áldozattal és nélkülözéssel — előteremtette a szükséges eszközöket, hogy fia az egyetemet elvégezhesse. Midőn azonban Praudino végre 'doctor juris' lett, érezte önmaga, hogy doktori méltósága dacára is csak mint irnok élne le életét valami irodában, mert bizony neki a jogi pályához egyáltalán nincs tehetsége.

Midőn aztán mindegyre jobban érezte szükségét annak, hogy valamit keressen, elhatározta kiüríteni a keserűség poharát, és folyamodott egy állásért a vasúthoz. Azon időpontban, hogy vele megismerkedtünk, nyújtotta be éppen okmányait; vizsgáit jól kiállotta; — még mindég az állásra várt, melyet megígértek neki, de biz az csak nem jött.

Ursolina mama nem esett azért kétségbe ő biztosra vette, hogy az ő Praudinója fényes karriere-t fog csinálni, és már látta maga előtt mint vasutigazgatót rendjelekké diszitve, de soha sem mint menetjegy elárusítót vagy a podgyászfeladásnál alkalmazottat. Ez biztos, ha Ariberti rokonai segíteni akartak volna rajta! — De Ursolina nem panaszkodott. A rokonok nem voltak irántok előzékenyek az igaz; de hisz az is tudni való, hogy a rokonok az ilyen előzékenységre lusták; s így ő sem ment hozzájuk. Ő különben sokkal jobb volt, hogy a haragot, gyűlöletet vagy keserűséget érzett volna bárki iránt is; mindent a legnagyobb türelemmel viselt el, és végtelenül boldog volt, ha vasárnap délutánoként elment a sétatérre, fekete selyem köpenyébe egészen beburkolódzva, Lucianának és a vén kisasszonynak társaságában, a ki már hosszú évek óta bírja bérben két szobáját, és neki elmondhatta rámutatva a fényes fogatokra, melyek mellett elrobogtak: az a nő ott ez és ez a márkíné, második unokanővére Eriprandonak; most jön Nago herczeg, Eriprando egyik unokanővére sógorának a testvére. — Ezen magyarázatokat tartotta az egész séta alatt, és a legközelebbi vasárnapon ismét elülről kezdte anélkül, hogy csak egyetlen egy személyről is megfeledezett volna. Ha aztán ismét hazatért sétájáról, egészen boldog volt. Szobácskái sokkal nagyobbaknak, berendezése sokkal fényesebbnek tűnt fel, a kerevet sokkal puhább volt, és a száraz kenyér jobban ízlett neki, mint bármi finom étel.

Ma este is csak tovább folytatta Ursolina mama munkáját, és bár Eriprando gróf nagyon szerette őt, még sem törődött vele tovább, hogy anyja így győtri magát miatta. Az ifju ugyanis egy kissé el volt kényeztetve; megszokta már, hogy őt kiszolgálják; és különben is könnyű valakinek a saját lelkiismeretét, megnyugtatni ha úgy gondolkozik, hogy »ez ellen hasztalanul szólnék, mert a jó asszony úgy sem venné figyelembe«.

Tehát nem szólt tovább anyjának semmit, hanem ő is munkához látott. Legelőször is fekete kabátját vetette le, és azt egyik kezével a magasba tartva, kivette zsebéből a szivartarcsát, egy fekete bőrből készült levéltarcsát közepén ezüst grófi koronával, a grófnő ajándékát, azután egy finom battiszt kendőt, melynek szegletébe hasonlóan egy grófi korona, Ursolina ma mesterműve volt himezve, és egy pár barna kesztyűt. Mindezen tárgyakat szépen az asztalra tette, és azután elkezdte nagy gondal tisztozni fekete kabátját.

Elza grófnő rizsporrall szokta eltítkolni a fehér hajszálakat, melyek már ugyan észrevehetőkké váltak szőke, sűrű hajában, és ez okból a gróf minden ilyen mulatozás után egészen fehér volt. És ma este is, midőn az együtt-lét eme nyomait távolította el, a rizspor mint valami felhő vette körül, és lelkében oly emléket ébresztett föl, hogy magát a szegényes szobától messze, ama bizonyos kereveten képzelte őt perczre.

Folyt. köv.)

TAVIRÁTOK

Cseh-német verekedések.

Budapest, aug. 23. (Saját tud. távirata.) Aschból írják. A zárt gyűlések megtartását be-tiltották, minthogy a gyűlés rendezői kijelentet-ték, hogy a hatóság föltételeit nem fogadhatják el. A délelőtti folyamán csak kisebb csoportosulások történtek. Az Archba egybehívott gyűlés résztvevői kis csoportokban kivonultak a városból és Waldenau felé haladva átlépték az osztrák határt. Azonban vissza kellett térniök, mert a bajor hatóságok visszautasították őket. Az osztrák határon innen megállapodtak és állítólag itt beszédeket is mondta. — Midőn Brusak kerületi biztos és Prusa fogalmazó, akik a gyűlés megtartását eltiltották, visszatértek, számos fiatal ruhancz botokkal támadta meg őket. Brusak az ajkán sebesült meg és a pályaudvaron orvosi segélyben részesült. Err Supanics csendőrnagy a pályaudvarban elhelyezett 32 csendőrrel és egy tisz-tel kivonult és még 27 csendőrt rendelt magá-hoz. A csendőrök körülvették a pályaudvart, amely előtt körülbelül 1000 ember gyülekezett össze. Fegyvert eddig még nem használtak, azonban a helyzetre való tekintettel Égerből táviratilag, egy zászlóalj Landwehot kértek, amely 3/4-7-kor különvonaton Aschba indult.

Budapest, aug. 22. (Saját tudósítónk táv.) Aschból írják, a katonaság felvonulásakor újra erős csoportosulások történtek. Oriási láрма keletkezett. Brusak, kerületi biztos ajkán és homlokán megsebesült, Prusa fogalmazó nem szenvedett látható sebet, de belső sérülések miatt szolgálaton kívül kellett elhelyezni. A katonaságot a városi pályaudvarban szállásolták el. A csendőrség részben a kerületi főnökség épületébe vonult be, részben pedig az indóházi helyiségekben oszolt el. Müllier, helytartósági tanácsnok és a polgármester oriási erőfeszítés-sel törekedtek arra, hogy az utcákon álló néptömeget oszlásra bírják, de ez csak részben sikerült. Egy letartóztatás történt.

Ezalatt a kerületi főnökség épületén az ablakokat kődobásokkal beverték. Midőn a katonaság bevonulása után a tisztek a kerületi főnökségre mentek, újra nagy néptömeget találtak az épület előtt. A tömeg oriási lármát csapott, úgy hogy a teret katonasággal kellett kiüríteni és elzárni, mialatt a tömeg kövel dobálózott. Csendőrség és fél zászlóalj gyalogság zárja el a pályaudvar és a város felől a kerületi főnökséghez vezető utcákat. A tömeg ellenszegülő magatartását tanusit és csak nagy erőfeszítéssel szorítható vissza. Számos letartóztatás történt. A letartóztatottak száma még ismeretlen. A zavargás még folyton tart. A városi rendőrség is azon fáradozik, hogy a tömeg visszaszorítsa. A hivatalnokon kívül a polgármester is a teren van.

A mai zavargásoknál egy őrnagy és egy főhadnagy kődobás folytán megsebesült is egy Landwehr-katona súlyos sebesülést szenvedett. Éjféli után végre helyreállt a rend. A katonaság igen tartózkodó magatartást tanusított.

Budapest, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) A katonaságnak újból kellett a legerélyesebben közbelépni. A belvárosban jelenleg a nyugalom helyreállt, de egyes külvárosokból katonai segítséget kérnek. Ez ideig 23 egyént tartóztattak le, mely alkalommal 3 egyén súlyosan és 2 könnyebb sérülést szenvedett.

Dementi.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónk táv.) Szófiából írják, a „Mir” című lap kategórikus-

san megczáfolja azt a hirt, hogy Stoilov miniszterelnök Konstantinápolyban beszélgetést folytatott volna egy magasrangú magyar urral. A lap pusztá koholmánynak jelenti ki az osztrák és magyar lapok erre vonatkozó közleményeit.

A külügyminiszter utja.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónk táv.) Párisból írják, Goluchowsky gróf, osztrák-magyar külügyminiszter ma este Bécsbe utazott.

A kiegyezés.

Bécs, aug. 23. (Saját tudósítónk távirata.) Hirlük több párt nem vesz részt Badeni által proponált kiegyezési tárgyalásoknál.

A kolera.

Budapest, aug. 20. (Saját tudósítónk táv.) Brindinsből jelentik, angol gőzöst nem engedtek kikötni, mivel kolerabetegek.

Lebukott a kerékpárról.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónk táv.) Münchenből írják, a müncheni városi park versenypályáján tartott 100 kilométeres kerékpár verseny alkalmával Fischer világbajnok a 70. körnél lebukott gépéről. Súlyosan megsebesülve vitték el a térről.

Népgyűlés Athénben.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónk táv.) Athénből írják. (Havas.) A nyári színházban ma népgyűlés volt, amelyen körülbelül 30.000 ember vett részt. Elhatározták, hogy feliratot intéznek a királyhoz, a melyben felszólítják, hogy ut sítsa vissza a béke-szerződést és folytassa az ellenségeskedést. A sajtó e manifikációk ellen foglal állást és nem veszi azokat komolyan.

Ongyilkos százados.

Budapest, aug. 23 (Saj. tud. táv.) G l ü c k m a n n Ferenc honvédszázados ma este a honvédelmi miniszteri palotájának harmadik emeletéről levetette magát. Szörnyet halt. Tet-tének oka ismeretlen.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, aug. 23. (Saj. tudósítónk táv.) Münchenből írják, hogy Treilassingban történt szerencsétlenségről hivatalosan a következőket jelentik: úgy látszik, az eddigi nyomozás után, hogy a müncheni gyorsvonat mozdonyvezetője nagyon gyorsan és vigyázatlanul robotgott be az állomásra és a féket nem kezelte szabályszerűen. A súlyosan sérültek közül ketten behaltak sebeikbe. Négy ember súlyosan, 5 könnyebben sebesült meg. A vonat személyzetéből 2 kalauz sebesült meg.

A francia köztársasági elnök Péter váron.

Budapest, aug. 23. (Saj. tud. táv.) F a u r e Félixet a csár, teljes udvarával, ma délelőtti fogadta a péterhofi kikötőben.

Munkás zavargás.

Budapest, aug. 23 (Saj. tud. táv.) A téglagyári munkások egész nap zavarogtak s két rendőrt halálosan meg is sebesítettek. — A munkások közül száznál többet letartóztattak a rendőrök. Hatvan munkás megsebesült.

KÖZGAZDASÁG.

Vizkár felvételek. Levelezőink értesítenek, hogy a megye minden részében megkezdődtek az adóleengedések miatt tartandó vizkár felvé-

telek. Most látható igazán, az idej évi siralmas-sága. Nincs egyetlen birtokos sem, kinek leg-alább harmadrészen fel ne vették volna a károkat, de a túlnyomó része két harmad, majd egészben van felvéve. És ez a megye minden részében így van. A cséplés is már nagy részben be van mindenütt fejezve s a gazdák egy része még az elvetni való gabonát sem kapta vissza, sőt ami kis termés volt is, olyan gazos és konkolyos, hogy semmire sem lehet használni. Ineéges kilátásokat nyújtanak ezek az idej télre.

Kedvezmény a szőlős gazdáknak. A m. kir. államvasutak díjszabási osztálya tegnap körrendeletben értesítette Biharmegye és Nagy-várád város törvényhatóságait, hogy a m. kir. államvasutak, minél inkább előmozdítandók a magok részéről is a magyar szőlősgazdák helyzetét, ezentul az olyan rézgálicz vagy jegeczes azurin küldeményeket, melyek mellett hatósági igazolvány fogja bizonyítani, hogy azok csak a peronospora viticola leküzdésére fognak tisztán felhasználtatni, a m. á. v. összes vonalain tet-szés szerinti mennyiségben rendkívül leszállított díjtételek mellett fogják szállítani. Egyuttal az igazgatóság egyelőre 50 ilyen igazolvány bár-czát bocsátott úgy a polgármester, mint az alispán rendelkezésére. Akinek szüksége van rá, ingyen kaphat belőle.

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. augusztus 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.—
Magyar keleti vasuti államkölcsön 1876-ból	121.50
Mag a földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Ialméési jog megváltási kötvény	100.75
Hórvát szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	157.—
Tiszasza ályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.50
Osztrák járdék papírban	102.—
Osztrák járdék ezüstben	102.—
Osztrák járdék aranyban	123.75
Osztrák korona járdék	100.50
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészevény	955.—
Magyar hitelbank részevény	398.25
Osztrák hitelintézeti részevény	365.50
Páris vista	348.—
20 márkás arany	952.—
Német birod lmi márka	58.70
London vista	117.31
Páris vista	476.—
20 márkás arany	11.73

SZERKESZTŐI POSTA.

P. G. és U. L. Belényes. Ismétellen kijelentettük már, hogy a vidéki mulatságok felülfizetési névsorát, a V. H.Sz.-nek megállapodása értelmében, díjtalanul nem közölhetjük. Ettől sem térhetünk el ezuttal sem.

G. J. Nagyszalonta Köszönjük az idejében küldött jó tudósítást jövőre is kérjük szives fáradozását. Alkalmadtán elvárjuk személyesen.

Z. J. Nagyvárad. Nagy Jánosnéra vonatkozó levelét vettük. Az ilyen dolog azonban nem való nyilvánosság elé. Gyűjtést pedig a miniszter legujabb intézkedéséből nem indíthatunk meg hatósági engedély nélkül.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Bérlet 113-ik szám.

Bérlet 113-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyváradai színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi augusztus 24-én,

Paulayné Adorján Berta utolsó felléptével.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, bérletfolyamban:

A budapesti népszínház fényes díszlettel.

Virág-csata.

Operette 3 felvonásban.

A szerkesztőnért feléle:

DR. VUCSKICS GYULA.

Mélyen leszállított árakban lehet csakis
szeptember hó 15-ig
NADOR L. és TÁRSA czégnél
Zöldfa-utczában

252-2-10

következő árukat beszerezni.

Férfi czipők	— — — —	2.25 krtól
Női czipők	— — — —	2.50 krtól
Leányka czipők	czugos vagy bergsteiger —	1.90 krtól
Gyermek czipők	— — —	40krtól
miden kivitelben 25%-al olcsóbb mint eddig.		

Legnagyobb választék kalapokban

 meglepő olcsó árak.

Fehér és szines ingek, gallérok, kézelők, fehér és saten ingek, harisnyák, kesztyük, nyakkendők.

Illatszer, pénz- és szivar-tárczák, sétatotok, email-, ing-, és kézelő-gombok.

A legolcsóbb és legnagyobb czipő és kalap raktár.

 Telefon összeköttetés.